

Pèl & Ploma

En MONTERO en el paper de MARCEL de LA BOHEMIA
Ayuntamiento de Madrid

Escenes de la vida de Bohemia

(Article incidental, am final de calderó)

Feia molt temps que no s deixava sentir la necessitat de traduir la celebre comedia que precedi al llibre que escampà per tot arreu l'incalificable conducta dels companys den Mürger. Pot-ser perquè no calia, o perquè l'opera i les representacions del *Théâtre français* li reverdiren un xic els llorers; pot-ser per tot això o per qualsevol altra cosa, el cas és que un vespre d'Abril ens trobarem uns quants amics i es parlà de traduir, de manguitos, de pipes, den Schaunard i de tota una pila de coses que jo m'escoltava amb l'ignocència de l'anyellet més ricat. No més tenia una idea mig esboçada de que haviem quedat en fer la traducció l meu digne colega Jordà i un altre estimat amic que sols podria esbrinar qui pugui esser, aquell que prengui les seves informacions en molt bones fonts.

Passaren mesos, i un vespre va resultar que jo, pobre de mi, havia de substituir a l'amic en qüestió. Passaren tots els mesos que quedaven, i un dia, al desdinerar-me de cinc centims pera llegir el *Brusi* de la tarde, mentres anava en el *quinqué*, vaig veure, am la més gran estupefacció, que d'allò que encara no n'haviem fet ni un borrall de lletra, ja n feien *gacettes*, ja estava fet, dat i beneit!

No passà cap més mes (perquè ja no quedaven sinó dies), i aquell mateix vespre ns reunirem en Jordà, un amic que havia de fer de jutge de les castellanades i escassos xistes i jo. A dreta, cervesa; a l'esquerra, també cervesa; al fons, *sandwichs*, un xic de congac, paper, pursos de panera, ploma, etc., etc. L'un de nosaltres dictava, mirant en francès, pensant en català i parlant en castellà; l'altre, escoltava en català, pensava en francès i escrivia en el millor castellà possible, després de passar les idees per tantes porgadores. De tant en tant, els clixés m'estiraven una paraula com *sutil*, *alameda*, o d'altres més ensucrades, i tot eren rialles al veure-ns en possessió de tanta riquesa de llenguatge. Altres cops, el que dictava no deia res, i, l'altre, escriu que escriuras, fins que s veia ben clar que l'imaginació treballava pel seu compte; lo més trist era quan havíem d'estar quiets, perquè l'arbitre ns feia l dibuix o bé l que dictava parlava un quart i el que escrivia feia ninots darrera de la comedia.

El primer acte va passar com una seda; el tercer, com fil i seda; i el quart no passava ni com borra de cotó de la més dolenta. I que n'arriba a esser de neula aquell acte! Del segon i del quart, no n parlo, perquè l primer s'havia de traduir de moral i l'ultim era peix al cove.

Als quatre dies ja no reiem, i l'amic jutge, encara menos; cada quart se cambiava l dictador, bé perquè en Jordà trobés que s cançava de parlar, o perquè jo trobés massa ensopit anar escrivint ratlles curtes que m recordaven que no sé fer versos. Era imminent un espetec de discòrdia, i que de què que no estripem quatre actes en castellà i una pila d'hores de jornal voluntari, que per esser de vespres costa doble. La disputa semblava de debò; els vehins se despertaren, menos un que, per desgracia, té una orella dolenta, que aquell dia li féu de bona. Als cinc minuts anavem pel carer, quiets com dos *niños buenos*. Al primer estanc ens obsequiarem am cigarros quasi de l'Habana, i abans de separar-nos ens repartirem mig acte; pera acabar, sense fer de memorialista, una feina que havia començat tant divertida! Am tot, ja digueren bé ls amics que havíem fet la traducció am *carinyo*, perquè s pot dir que la tractarem com de casa!!!

Fins a cert punt, ja era veritat, perquè jo, que cada vegada m vaig tornant més entenimentat (mal m'està l dir-ho), vaig seguir fa temps tots els estudis de la Bohemia, vaig passar-me doctor, i fins hauria guanyat les oposicions si algú me l'hagués feta. Era company de carrera amb en Santiago Rusiñol i en Ca-

nudas; el primer l'estudiava per *sport*; el segon, perquè li feia l pes treballar tot el sant dia, i riure un xic quan ens trobavem reunits amb oients, que a voltes eren gent de tanta volada (artística), que avui en dia semblaria que m'hi faig veure si ls posava aquí am totes les lletres. En quant a mi, quan men vaig adonar ja era amic inseparable den Satie i d'altres barrets plans d'allí on passaven aquells anys d'estudis, lloc que s troba cap al Nord de París de França.

Ara ja fa temps que ha passat tot allò, i no men arrepen-teixo, ni jo, ni en Rusiñol, ni fins en Casas, que també era un dels oients més estudiosos; tant, que quasi s podia haver examinat amb èxit. Els que treballaven visiblement, està clar que no perdien el temps; però ls que no fèiem res en apariència, anavem fent salut pera ls temps de tardor, que n la vida comença a la caiguda del cabell. Per lo que puc recordar fredament, l'unica coneixença que he tingut amb alguns noms gloriosos d'allí s deu a la vida que feiem, i per tot arreu ens rebien bé, perquè erem l'alegria, l'esclat de tot, i, més encara que treballadors, erem pot-ser la verdadera causa del treball, quelcom així com el ressort, l'ànima, la cançó de la vida. Més tard, cap al final dels estudis, sentíem els cervells condensar-se, buscant els verdaders camins pera lo que servíem, fos molt com en alguns, fos no gaire com en els més; i de totes maneres ningú s quedà sense un ofici d'art a gust de l'ànima, espolsant aquelles carreres lluhides am que s'estaquen, ben lluent, els caps a mig fer de les joventuts! D'aquella trepa esparverada, que no feia mal a ningú, n'han sortit homes que valen, tant pintors, com esculptors, com d'altres branques de l'art. I si no ns arrepen-tim d'haver sigut bohemis els que n forem del meu *curs*, és perquè és tant bo haver-lo passat, com l'escarlata, la dentició, el primer amor o qualsevol altra perill d'aquells grossos. Lo terrible, lo irreparable, és quedar-s'hi, perquè cap a les velleses la mort de l'esperit és pitjor que la del cor.

Qui sap com hauríem acabat alguns de nosaltres (pot-ser jo), si lo més seriós de la vida no ns hagués ferit a traició; l'avis fou la mort den Canudas, que entre les nostres bogeries i desguiteraments hi posava sempre l bon consell de l'amic que estira l braç suaument i no l'arrencada esteril del qui ho vol tot d'un cop. Pera ls companys amics que visquerem amb ell, al perdre-l, vegerem ben clara la mort de la nostra joventut; la primera, l'unica, la forta, aquella que corre quasi furiosa la vida, cap als cels rosats, perdent-se en un verd tendre d'esperances.

Pot-ser perdérem, practicament, un temps preciós; més, qui sap si la fruita madura que cau de l'arbre i es perd en la terra, no donarà més tard una rebrotada que pugui fer de l'arbre sol un bosc espès?

Com pot sortir-se d'una vida tant diferent de la possible? Doncs tant senzillament com jo, que fa temps feia llargs viatges per mar i per gust, i ara juro que, si no torno a canviar, no aniré pas mai a Mallorca, i això que les coves d'Artà m tenten terriblement!

I si algun indiscret me preguntés si mentres queda un xic de joventut, valdament fos de l'ultima, no m'agradaria tornar-hi, si no deia que s cuidés d'ell, li contestaria am molts modos que bé prou de vegades me sembla sentir aquells murmuris d'altre temps en que sols veia l món desde dalt d'una montanya i bastant alta; més ara, com aquell Tannhäuser que sentia l'ensomniador encís del Venusberg, tots portem ben aferrat el bordó de l'unica esperança que mou les ànimes, i ara, que ns mirem el món desde un gran fons, el veiem immens perquè mirem enlaire.

Tostadero de Café

Cardenal Casañas

(Riera del Pi)

num. 16

TUPINAMBÁ

Concurs internacional de cartells

La Litografia S. C. König & Ebhardt, de Hannover, obre un concurs internacional de cartells, baix les següents bases:

L'objecte del cartell pot esser qualsevolga de les branques comercials que segueixen: *Xocolates; Bicicletes; Extractes de carn; Cervesa; Perfumeria i savons; Cognac i licors; Cafè i similars; Maquines de cusir; Preparats pera la conservació dels cuirs; Pianos; Galetes; Automobils; Vins espumosos; Aliments de la primera infància.*

Les mides dels projectes poden esser en centimetres, de 82 per 108, 56 per 86, 48 per 72 i 36 per 75.

Els premis consistiran en un primer, de 1.000 marks (el mark val un franc 25 centims); un segon, de 750; un tercer, de 500; quatre premis de 300 marks cada un, i sis premis de 200 marks. Els dibuixos que no resultin premiats poden esser comprats a l'avinent.

Els esboços han d'estar en mans dels interessats fins al 15 de Janer 1900, a les 6 de la tarde. I per mor de les exposicions que s'han de fer, no s'tornarà res fins al 15 de Maig.

El jurat ofereix totes les garanties artístiques desitjables, ja que forma part d'ell l'eminent pintor Max Liebermann.

Totes les comunicacions i projectes han d'enviar-se, amb un plec clos adjunt, a la direcció següent:

Kunstanstalt

S. C. König & Ebhardt

Hannover (Alemania)

Pour Madame Réjane

Nous saluons en vous, Madame, la Parisienne artiste, doublée de la jolie femme; nous vous saluons avec un vrai bonheur, nous qui avons un faible avéré et avoué pour votre pays si artiste et si hospitalier pour tous ceux qui vont lui demander la pieuse aumône d'un peu de lumière.

Nous savons, hélas! que votre séjour à Barcelone ne sera pour vous qu'une banale station d'une tournée terriblement kilométrique; mais, dans notre égoïsme d'adorateurs, nous ne voulons voir dans votre trop courte apparition qu'une vision d'Art longuement attendue, dans ce sombre Midi des souffrances. C'est pour cela que vous devriez nous jouer la *Maison de Poupée* (surtout si c'était à la place de *Ma cousine*), vivement attendue par ceux qui vont souvent vous entendre à Paris, et qui sont ici assez nombreux pour remplir le théâtre.

Il ne faut pas se fier aux apparences et croire que nous aimons des choses transatlantiques, parce que l'on nous sert tous les soirs des citronnades de Bergerac, ou d'ailleurs; nous sommes trop près de Paris pour qu'il en soit ainsi, et nous regrettons vivement que la tartufferie de notre pays nous empêche de vous voir dans l'aristophanesque *Lysistrata*, de Donnay. Contentons nous de la *Douloureuse* et de la *Maison de Poupée*, si vous entendez notre prière, comme nous l'espérons, car vous devez être bonne, puisque vous êtes gentille, intelligente et parisienne.

Els excursionistes de Montserrat

Uns quants amics de la nostra colla s troben actualment a Montserrat, aont acompanyen als distingits artistes senyors Lavid i B. Rantre. L'indisposició d'alguns d'ells, deguda a haver tastat bolets verinosos i complicada amb un cop d'aire rebut al sortir del Liceu la vigília de l'expedició, els té entretinguts en les celdes, cuidant als malalts, quin estat no ofereix gran cuidado, degut a la forta naturalesa de tots ells.

En Ramon Casas els ha anat a veure, junt amb altres amics i parents, i sembla que s distreuen d'allò més bé de l'inacció forçosa, gracies al bon recapte que reben de la fonda, als pursos de l'Habana que fumen a dojo i que reparteixen entre ls empleats del monastir, i fent clixés i més clixés del reconet que per ells és ara tot el món. S'han fet populars entre ls romeus necessitats, repartint una modesta caritat entre ls que s troben a Montserrat sense recursos, i aixís van passant els dies, entre ls mals-de-cap dels malalts i les visites, esperant am més dalit el dia de tornar a fer clixés de l'hermosa montanya, pera l gran panorama que preparen pera l'Exposició Universal de París.

Desitjem de debó la millora dels malalts i l'exit de l'obra artística que han emprès am tanta fe.

Se suscriu al PÈL & PLOMA

a Barcelona, en les llibreries de:

A can Parés, 3, Carrer de Petritxol.
L'Avenç, 20, Ronda de l'Universitat.
Verdaguer, 5, Rambla del Mig.
Duran i Bori, 30, carrer de Fernando.
López, llibreria espanyola, 20, Rambla del Mig.
Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.
Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.
Cerveseria dels IV Gats, carrer de Montesión.
Kiosco Tasso, Pla de la Boqueria (venda a l'engròs).

a Gracia, a can Xubó, 91, carrer Major.

a Madrid, Pórticos de Apolo.

a Paris, l'on s'abonne chez:

Ed. Sagot, 39 bis, rue Châteaudun.
Boyveau & Chevillet, 22, rue de la Banque.
P. V. Stock, Galerie du Théâtre Français, 8, 9, 10 & 11, Palais Royal.
En vente dans tous les kiosques.

a London, Emile Pelletier, 56, Charlotte Street, Fitzroy Square.

a Bruxelles, Librairie Istace, Galerie du Roi, 14, & Boulevard Anspach.

a México, Agencia internacional, Cerrada de la Moneda, 8.

NOTA.— Els clixés del present numero han sigut fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

Ayuntamiento de Madrid

Pèl & Ploma ♦ Semmanari a 10 centims

Dibuixat per R. CASAS ♦ ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gràcia, GRACIA-BARCELONA ♦ Escrit per M. UTRILLO

SUSCRIPCIÓ

Barcelona, límits actuals, un any, 5 ptes. • Resto de España, un año, 6 pfas. • Union postale universelle, un an, 7'50 fr.

Tots els suscriptors tenen dret al cartell anunciador.

Números atassats, 25 centims

Santiago Rusiñol

Quan en Casas i jo varem començar la publicació del PEL & PLOMA, sempre pensàrem que ningú era tant *Pèl* i tant *Ploma* com l'estimat amic quina simpàtica figura publiquem avui. La seva llarga indisposició que fa temps el té apartat de tota feina feta a corre-cuita, ens privà del seu concurs; més nosaltres mai havem fet cas omís de la seva presència, sent ell, entre ls dos pilans del semmanari, una ideal arcada que uneix els divergents camins den Casas i el meu. En Rusiñol ve a esser pera nosaltres dos un *Comendador* de bon tractar, quin plat sempre està posat en les modestes planes del semmanari més artístic que s publica entre l Pireneu i la barrina inglesa d'allà baix.

I aquesta acció de presència latent, com s'explica? Ben senzillament: en Rusiñol ha corregut, amb en Casas, tots els camins de la vida que porten a l'Art; am mi, tots els corriols i dreceres; i junts tots tres, en Casas i en Rusiñol sols, i ara l primer i jo, havem seguit tant de món i saltat tants barrancs, que encara que no ns trobessim mai més, sempre ns recordariem els dos que quedessim, o l'últim destinat a llevar, de l'ausent o dels dos, si una parella del *trío* hagués agafat volada forastera.

Ademés, diguin lo que vulguin les abundoses males llengües que cria la nostra terra, en Rusiñol s'ha fet un tip de dur gallines de fóra, que, precis és confessar-ho, no solament han fet cria, sinó que fins han donat lloc a una hermosa raça de la terra, d'allò més artística i preuada aquí, i encara més fóra d'aquí.

Per això sol ja s mereix el bon record que d'ell sempre tenim, i en Casas està molt apenat de no poder publicar un dibuix del nostre amic millor del que presentem; més l'exposició que ha fet en Rusiñol a París, demana la tendra branqueta de llorer del PEL & PLOMA, i l'havem cullida sense cuidar-nos de guardar-ne cap fulla: en Casas, deixant publicar l'últim dibuix que ha fet den Santiago; jo, deixant la negra tinta aon se suquen les plomes, mullo la mèva al mig del cor, aon sempre hi ha un gran recó pera l que ha ocupat tant lloc en la mèva vida.

